

Засади формування ефективної стратегії податкових реформ

На сьогоднішній день багато уваги науковців та економістів приділено проблемам, що стоять перед податковими реформами, однак питанню формуванню стратегії податкової реформи як першого етапу її реалізації не приділяється належної уваги.

Належне теоретико-методологічне обґрунтування стратегії податкових реформ є найважливішим фактором, що впливає в кінцевому разі на ефективність її реалізації [1, с. 79].

Слід відмітити, що формування стратегії податкової реформи має здійснюватися за такими етапами:

1. Перший етап. Проводиться аналіз стану соціально-економічного розвитку в країні, визначення проблем існуючої податкової системи та оцінювання попередня можливість їх вирішення через запровадження податкової реформи.

2. Другий етап. Розробляється мета податкової реформи та загальні цілі. Крім того, важливим є класифікувати цілі за пріоритетністю виконання виходячи з їх значимості.

3. Третій етап. На цьому етапі визначається перелік завдань, які необхідно виконати для досягнення поставлених цілей. Важливим є розробка показників оцінки ефективності стратегії, визначення інструментів для досягнення поставлених задач та оцінювання існуючих ризиків при їх реалізації, оцінка впливу певних факторів та інше.

4. Четвертий етап. Розробка та складання стратегії податкових реформ як узагальнення пройдених кроків. Важливо, щоб стратегія формувалася на основі науково обґрунтованої теорії податків.

Ефективність стратегії податкової реформи визначається рівнем досягнення поставленої мети та виконання визначених задач.

Ефективність стратегії податкової реформи залежить від того, наскільки ефективно пройдено кожний з її етапів. Крім того, побудову податкової стратегії слід здійснювати на підставі певних критеріїв, виконання яких дозволить говорити про її ефективність.

До принципів ефективної податкової стратегії слід віднести:

1. Принцип економічної обґрунтованості. Стратегія має враховувати існуючі показники соціально-економічного розвитку, що дозволить не відривати теоретичні розробки від реальних можливостей як держави, так і платників податків. Обов'язковим є прорахунок очікуваних результатів від впровадження того чи іншого заходу та як зміняться економічні показники. Якщо при прогнозуванні очікуваних наслідків визначається погіршення

окремих показників, то слід підрахувати на скільки це погіршення перекривається покращенням інших показників, які є більш пріоритетними.

2. Принцип наукової обґрунтованості. Будь яка стратегія обов'язково має формуватися на науково обґрунтованій теорії, яка враховує вплив певних факторів та прогнозування наслідків від їх дії. Стратегія податкових реформ має бути закріплена у концепції, яка має довгострокові орієнтири. На сьогоднішній день науковці знаходяться в пошуку нової теорії податкової політики, що буде враховувати недоліки та переваги неокласичної та кейнсіанської школи та буде розроблена саме для розвиваючих країн з врахуванням специфіки розвитку їх економік.

3. Принцип цілісності. Необхідно розглядати формування стратегії як цілісний процес, що включає певні стадії, виконання яких проводиться послідовно та узгоджено між собою. Кожний з цих етапів має проводитись ефективно, бо при неефективному виконанні будь-якої з них, це зробить неможливим якісного розроблення наступного кроку стратегії податкової реформи.

4. Принцип доцільності. Обов'язковим є розроблення нової стратегії податкових реформ лише у разі її необхідності, тобто при визначенні недосконалості попередньої стратегії і визнання кроків по її реалізації хибними та такими, що погіршують соціально-економічне становище як держави в цілому, так і її платників податків. Важливо пам'ятати, що необхідність у новій стратегії визначається не політичними факторами, а економічними.

5. Принцип прозорості. Всі суб'єкти податкових відносин мають бути заздалегідь проінформовані про основні напрями стратегії податкової реформи, при чому у зрозумілій формі, що сприятиме встановленню загальної позитивної думки платників податків та їх внутрішньої згоди з її концептуальними засадами.

Ефективність економічної стратегії досягається через максимальну мобілізацію усіх доступних чинників, які можуть бути задіяні для досягнення поставлених стратегічних напрямів і завдань [2, с. 66].

Тому важливим є направлення та використання всіх можливих інструментів податкової політики для досягнення цілей та завдань стратегії податкової реформи. Крім того, слід пам'ятати, що ці інструменти мають бути взаємоузгоджені у своїх діях, тобто здійснювати вплив в одному напрямку та не в якому разі не повинні погіршувати позитивний вплив один одного.

Література:

1. Реформування податкової системи України: теорія, методологія, практика: монографія / [Ярошенко Ф. О., Мельник П. В., Мярковський А. І. та ін.]; за ред. М. Я. Азарова, 2011. – 656 с.
2. Жаліло Я.А. Теорія та практика формування ефективної стратегії держави: монографія / Жаліло Я.Л. – К.: НІСД, 2009. – 336 с., іл.